

## Tisková zpráva

### Občané o situaci na Ukrajině – únor/březen 2023

- ⊙ V současnosti se o vývoj situace na Ukrajině zajímají téměř tři pětiny (59 %) české veřejnosti, což je o 19 procentních bodů méně než na jaře 2022 po zahájení Ruské invaze na Ukrajinu. V dlouhodobém srovnání od roku 2014 jde však stále o třetí nejvyšší podíl, když druhý nejvyšší byl, zaznamenaný v březnu 2014, po masových protestech na Ukrajině a svržení proruského prezidenta Viktora Janukovyče.
- ⊙ Více než sedm desetin občanů považuje situaci na Ukrajině za hrozbu pro mír ve světě (79 %), bezpečnost České republiky (75 %) i evropskou bezpečnost (79 %).
- ⊙ Více než dvě pětiny občanů (44 %) souhlasí s kroky vlády na podporu Ukrajiny v obraně před Ruskou agresí, o málo více než polovina (51 %) s nimi nesouhlasí. Více než dvě pětiny (45 %) českých občanů si myslí, že česká vláda Ukrajinu podporuje přiměřeně, jen naprosté minimum občanů uvedlo, že ji podporuje příliš málo (1 %), a přibližně polovina (51 %), že ji podporuje příliš mnoho.
- ⊙ Co se týče reakce mezinárodního společenství, výrazná většina občanů podporuje z jeho strany vyvíjení diplomatického tlaku na Rusko (78 %), nadpoloviční většina (56 %) schvaluje finanční pomoc Ukrajině, o málo více než polovina (54 %) by souhlasila s úplnou politickou a ekonomickou izolací Ruska. Polovina Čechů (50 %) schvaluje poskytování vojenského vybavení Ukrajině ale jen o málo více než desetina (12 %) by podporovala vyslání vojáků, kteří by se zapojili do boje.

Zpracoval:

Martin Spurný

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR

Tel.: 210 310 583; e-mail: martin.spurny@soc.cas.cz



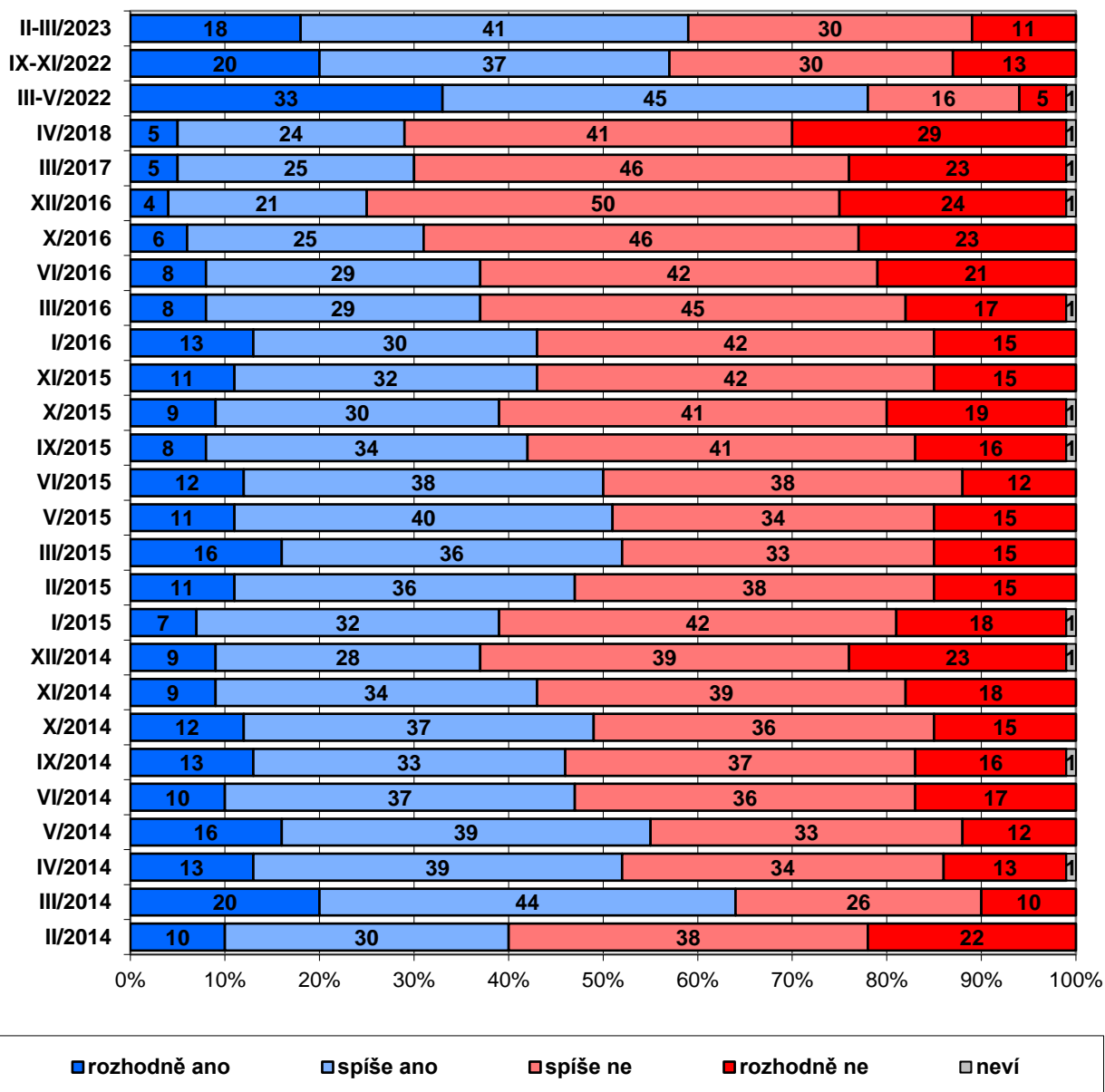
V šetření, jež probíhalo v průběhu února a března 2023, Centrum pro výzkum veřejného mínění dotazovalo sadu otázek týkajících se konfliktu na Ukrajině. Výzkum zjišťoval, zda se lidé zajímají o vývoj situace na Ukrajině a zda ji pokládají za bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, Evropu a mír ve světě, jak se občané staví ke krokům vlády na podporu Ukrajiny a jak hodnotí možná opatření ze strany mezinárodního společenství.

Výsledky zobrazené v grafu 1 ukazují, že v současnosti se o vývoj situace na Ukrajině zajímají necelé tři pětiny (59 %) české veřejnosti, přičemž 18 % dotázaných se, dle svého vyjádření, o dění na Ukrajině „rozhodně zajímá“ a 41 % se o něj „spíše zajímá“. Podíl lidí vyjadřujících nezájem o situaci na Ukrajině tvořil více než dvě pětiny (41 %), když 30 % lidí uvádělo, že je to „spíše nezajímá“, a 11 % řeklo, že je to „rozhodně nezajímá“.

Při porovnání s posledním srovnatelným šetřením z podzimu 2022 vidíme, že se zájem o situaci na Ukrajině statisticky významně nezměnil, a v dlouhodobém srovnání zůstává poměrně vysoký. Oproti šetření z jara 2022, bezprostředně po začátku Ruské invaze na Ukrajině, došlo k poklesu zájmu o 19 procentních bodů. O něco vyšší zájem oproti aktuálnímu šetření byl zaznamenaný také v březnu roku 2014, kdy vyvrcholily události masových protestů na Ukrajině svržením proruského prezidenta Janukovyče a následnou anexí Krymu Ruskou federací. Pokud jde o dlouhodobější vývoj, můžeme vidět, že zájem o vývoj situace na Ukrajině stoupl také v první polovině roku 2015 v souvislosti s tehdejší eskalací bojů na východě Ukrajiny.

Podrobnější charakteristiky respondentů ukazují, že zájem o dění na Ukrajině výrazně zesiluje spolu s rostoucím zájmem o politiku obecně a v menší míře se zvyšuje také se stoupajícím dosaženým vzděláním nebo i s rostoucím věkem. Poměrně zřetelný rozdíl se objevuje z hlediska pohlaví, když vyšší zájem projevují muži (66 %) oproti ženám (53 %). Kromě toho relativně vyšší zájem deklarují lidé s dobrou životní úrovní vlastní domácnosti (62 %) a regionálně vyšší zájem vykazují respondenti z Čech (63 %) oproti dotázaným z Moravy (54 %).

**Graf 1: Zájem o vývoj situace na Ukrajině<sup>1</sup> (%)**

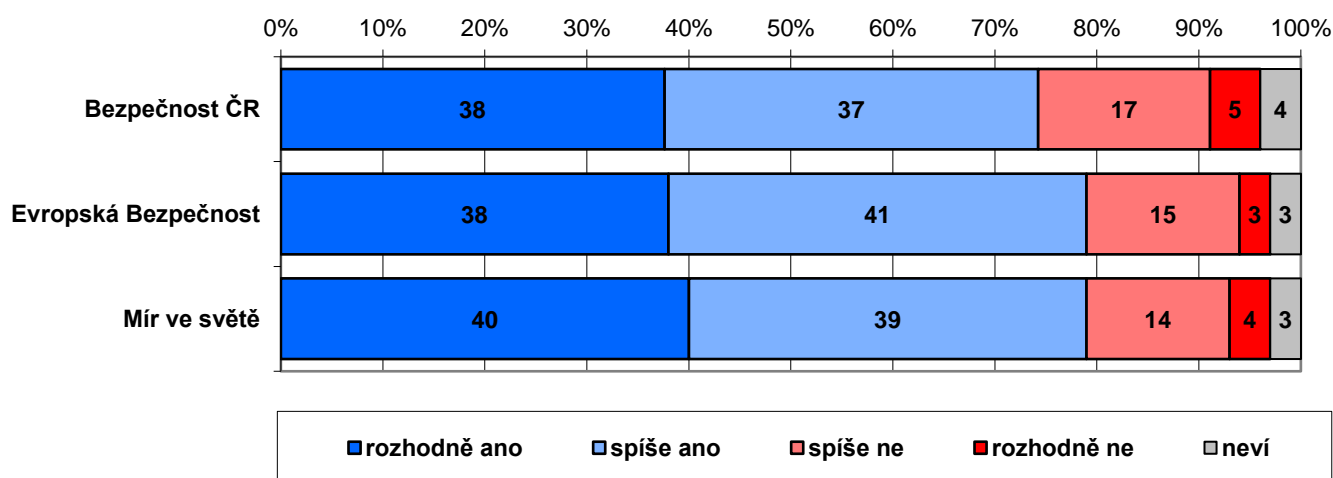


Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Další otázky zjišťovaly, zda lidé považují situaci na Ukrajině za bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, evropskou bezpečnost a mír ve světě.

<sup>1</sup> Znění otázky: „Zajímáte se o vývoj situace na Ukrajině?“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

**Graf 2: Hodnocení situace na Ukrajině jako bezpečnostní hrozby (%)<sup>2</sup>**



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 31.1. – 20.3. 2023, 861 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

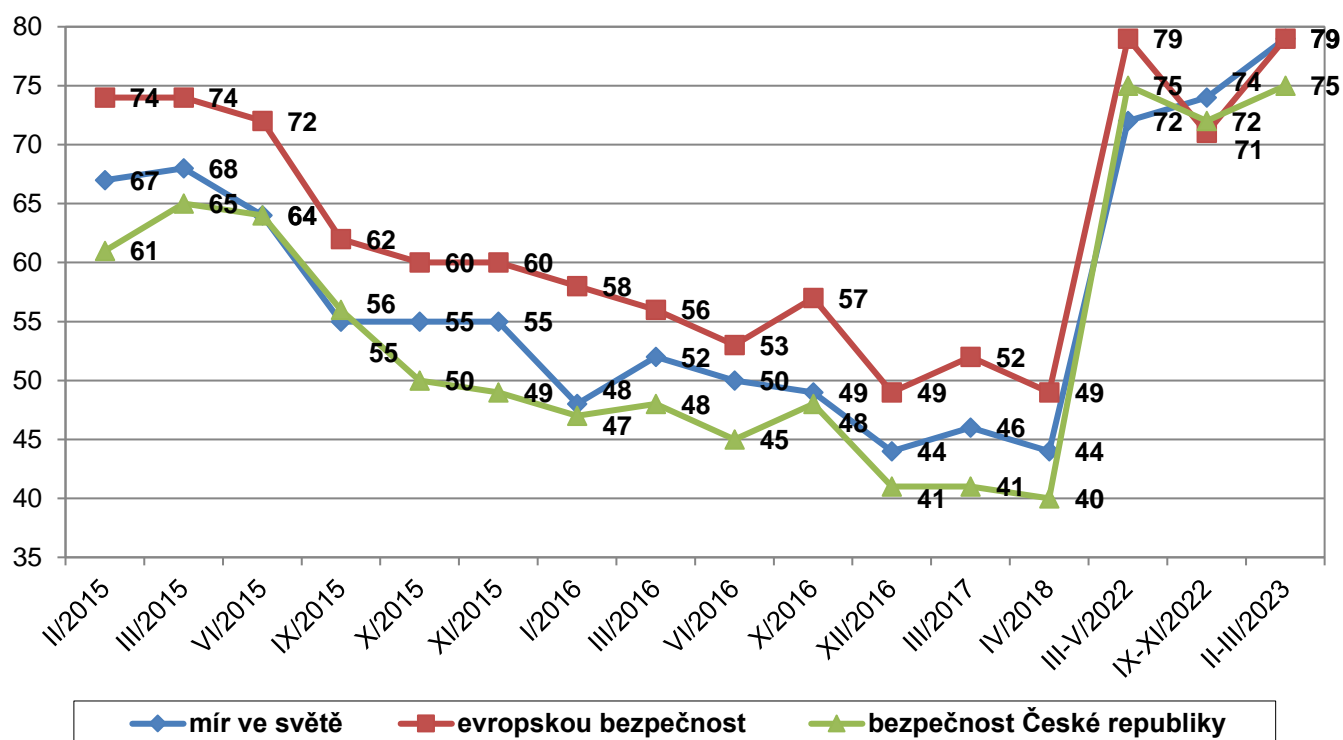
Výsledky šetření ukazují (viz graf 2), že tři čtvrtiny (75 %) české veřejnosti považují situaci na Ukrajině za hrozbu pro bezpečnost České republiky, v tom 38 % rozhodně a 37 % spíše, zatímco opačný názor v šetření vyjádřila jen o málo více než pětina (22 %), když 17 % odpovědělo „spíše ne“ a 5 % „rozhodně ne“. Téměř čtyři pětiny (79 %) občanů pokládají situaci na Ukrajině za ohrožení evropské bezpečnosti, přičemž 38 % si to myslí rozhodně a 41 % spíše. Že situace na Ukrajině hrozbu pro evropskou bezpečnost nepředstavuje, si myslí méně než pětina (18 %) oslovených, v tom 15 % spíše a 3 % rozhodně. Rovněž necelé čtyři pětiny (79 %) respondentů považují situaci na Ukrajině za hrozbu pro mír ve světě, v tom 40 % rozhodně a 39 % spíše, zatímco opačný názor v šetření vyjádřila jen necelá pětina (18 %), když 14 % odpovědělo „spíše ne“ a 4 % „rozhodně ne“.

Rozložení odpovědí občanů v otázce, jestli je situace na Ukrajině hrozbou pro bezpečnost České republiky, je mírně korelováno s věkem, když ji za hrozbu považuje 55 % lidí ve věku 15 až 19 let, 67 % ve věku 20 až 29 let a u starších věkových skupin byl tento podíl vyšší, přibližně na úrovni populačního průměru (75 %), nebo mírně vyšší (78 % ve věku 30 až 39 let, 77 % ve věku 40 až 54 let, 80 % ve věku 55 až 64 let, 75 % u starších 65 let). Podobný vztah, kdy se mladší méně obávají, je i u dvou dalších položek evropské bezpečnosti a míru ve světě, s tím rozdílem, že dvacátníci se neobávají méně proti populačnímu průměru, a platí to jen u nejmladší věkové kategorie ve věku 15 až 19 let.

Z časového srovnání (viz graf 3) můžeme vidět, že vnímání situace na Ukrajině jako bezpečnostní hrozby se oproti poslednímu srovnatelnému výzkumu z podzimu 2022 mírně zvýšilo, a podíl těch, kteří situaci vnímají ve všech rovinách jako hrozbu, stále většinově převládá. Největší rozdíl jsme zaznamenali u evropské bezpečnosti, kde došlo k nárůstu o 8 procentních bodů na 79 %, a míru ve světě, kde došlo k nárůstu o 5 procentních bodů na 79 %. V případě hrozby pro bezpečnost České republiky je nárůst na hranici statistické významnosti (o 3 procentní body) na 75 %. Pokud současné výsledky srovnáme s výzkumem z jara 2022, tedy v atmosféře bezprostředně po Ruské invazi, jsou u evropské bezpečnosti a bezpečnosti České republiky obdobné, v případě míru ve světě pak došlo k nárůstu o 7 procentních bodů. Pro všechna šetření po únoru 2022 lze také říci, že vyjadřovaná míra ohrožení je ve všech třech zkoumaných rovinách prakticky srovnatelná. To je zároveň hlavní rozdíl v porovnání se situací v roce 2015, kdy eskaloval ozbrojený konflikt na východě Ukrajiny a kdy byla tato situace podobným způsobem vnímána jako ohrožení evropské bezpečnosti, ale pocity ohrožení bezpečnosti České republiky i míru ve světě byly tehdy poněkud nižší.

<sup>2</sup> Znění otázky: „Je, nebo není podle Vašeho názoru situace na Ukrajině hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost, c) mír ve světě?“  
Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

**Graf 3: Hodnocení situace na Ukrajině jako bezpečnostní hrozby – srovnání v čase (%)**



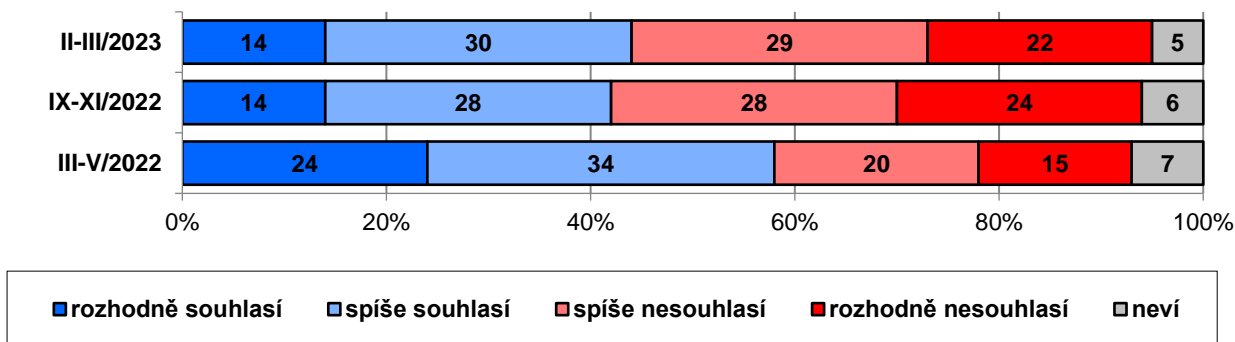
Pozn. V grafu jsou vyznačeny pouze odpovědi „ano“, které jsou součtem odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Další otázka se zabývala postojem ke krokům české vlády podporující Ukrajinu v konfliktu s Ruskem. Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 4, o málo více než dvě pětiny (44 %) české veřejnosti vyjádřily souhlas s kroky vlády na podporu Ukrajiny ve válce s Ruskem, když 14 % s nimi „rozhodně souhlasilo“ a dalších 30 % s nimi „spíše souhlasilo“. Nesouhlas s kroky vlády dala najevo mírně nadpoloviční většina (51 %) dotázaných, v tom 29 % „spíše nesouhlasilo“ a 22 % „rozhodně nesouhlasilo“. Zbývajících 5 % zůstalo nerozhodnuto a zvolilo odpověď „nevím“. V porovnání se situací z podzimu 2022 se situace statisticky významně nezměnila a v porovnání se situací z jara 2022, kdy byla dotázaným stejná otázka položena poprvé, podíl souhlasu s kroky vlády poklesl, a to v celkovém součtu o 14 procentních bodů. Zároveň se o 16 procentních bodů zvýšil podíl nesouhlasících s kroky vlády na podporu Ukrajiny ve válce s Ruskem.

Podrobnější analýza ukázala, že souhlas s kroky vlády roste spolu se stupněm nejvyššího dokončeného vzdělání, se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti, s rostoucím zájmem o vývoj tamní situace, s rostoucím zájmem o politiku obecně a také se silící mírou pocitu ohrožení v souvislosti se situací na Ukrajině. Ve vyšší míře kroky vlády podporují voliči vládních stran, ti, kdo vládě důvěřují, a ti, kdo se politicky řadí jednoznačně na pravici. Nesouhlas s kroky vlády se ve zvýšené míře objevoval mezi rozhodnými nevoliči, těmi, kdo vládě nedůvěřují, a těmi, kdo se politicky řadí jednoznačně na levici.

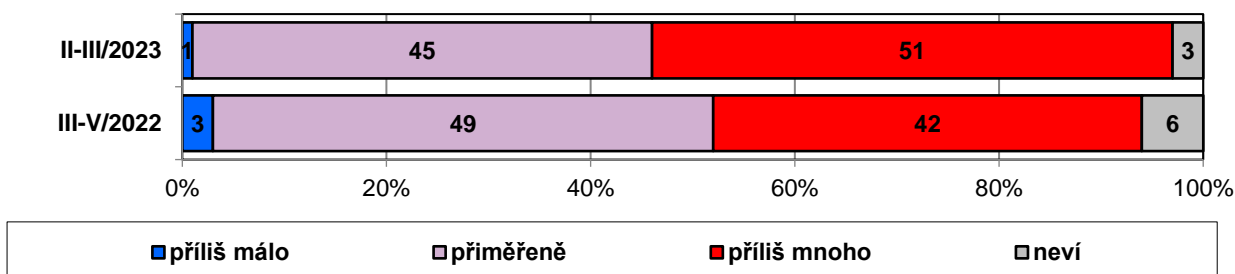
**Graf 4: Souhlas/nesouhlas s kroky vlády podporující Ukrajinu ve válce s Ruskem<sup>3</sup> (%)**



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Pokud jde o hodnocení míry podpory Ukrajiny českou vládou ve válce s Ruskem (viz graf 5), jen velmi málo (1 %) českých občanů soudí, že je příliš malá, podle méně než poloviny (45 %) je podpora přiměřená a o málo více než polovina (51 %) uvedla, že Ukrajinu česká vláda podporuje příliš mnoho. Otázka je silně korelována (korelační koeficient Spearmovo  $\rho$  dosahuje hodnoty 0,7) se souhlasem s kroky vlády, jinými slovy ti co udávají, že je pomoc přiměřená, v naprosté většině souhlasí s kroky vlády a naopak, ti co udávají, že je pomoci příliš mnoho, nesouhlasí s kroky vlády. Oproti dotazování stejné otázky na jaře 2022 se mínění české veřejnosti o podpoře vlády zhoršilo, když o 4 procentní body klesl podíl těch, co ji považují za přiměřenou, a o 9 procentních bodů narostl podíl těch, kteří uvedli, že česká vláda podporuje Ukrajinu příliš mnoho. Na rozdíl od situace před necelým rokem tak nyní mírně převažuje v české společnosti názor, že pomoc poskytovaná Ukrajině českou vládou, je příliš velká.

**Graf 5: Hodnocení míry podpory Ukrajiny českou vládou ve válce s Ruskem<sup>4</sup> (%)**



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

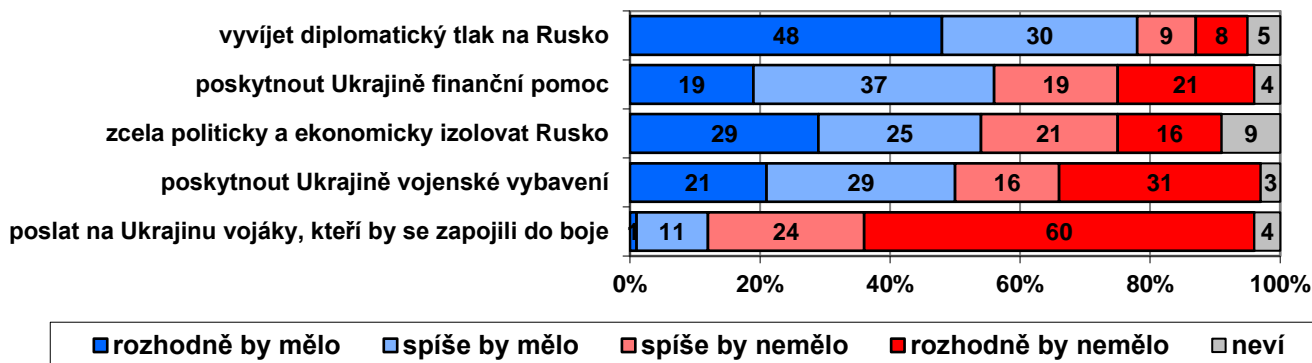
Otázka zkoumající různé možnosti reakce mezinárodního společenství na válečný konflikt na Ukrajině ukázala (viz graf 6), že zdaleka nejvyšší podporu mezi vybranými možnostmi má vyvíjení diplomatického tlaku na Rusko, což by podporovaly více než tři čtvrtiny (78 %) českých občanů, v tom 48 % rozhodně a dalších 30 % spíše. Jen méně než pětina (17 %) by s tímto postupem nesouhlasila a 5 % zůstalo nerozhodných. Mírně nadpoloviční většina (56 %) je i pro poskytování finanční pomoci Ukrajině, když 19 % si to myslí rozhodně a 37 % se k této možnosti kloní spíše, zatímco dvě pětiny (40 %) finanční podporu Ukrajiny odmítly, v tom 19 % spíše a 21 % rozhodně, a 4 % se nedokázala rozhodnout. O něco více než polovina (54 %) také podporovala úplnou politickou a ekonomickou izolaci Ruska, přičemž 29 % je pro takovou mezinárodní reakci na probíhající konflikt rozhodně a 25 % spíše, necelé dvě pětiny (37 %) by s tím nesouhlasily, přičemž 21 % spíše a 16 % rozhodně, a zbylých 9 % uvedlo, že neví. Pro

<sup>3</sup> Znění otázky: „Souhlasíte nebo nesouhlasíte s kroky vlády podporující Ukrajinu ve válce s Ruskem?“ Možnosti odpovědi: rozhodně souhlasím, spíše souhlasím, spíše nesouhlasím, rozhodně nesouhlasím.

<sup>4</sup> Znění otázky: „Podporuje česká vláda Ukrajinu ve válce s Ruskem příliš málo, přiměřeně, příliš mnoho?“

poskytování vojenského vybavení Ukrajině se vyslovila polovina (50 %) občanů, v tom 21 % rozhodně a 29 % spíše, proti byla necelá polovina (47 %), když 16 % bylo spíše proti a 31 % bylo rozhodně proti, a zbylá 3 % zůstala nerozhodnuta. Případné vyslání vojáků na Ukrajinu pak naprostá, více než čtyřpětinová (84 %), většina odmítá, přičemž tři pětiny (60 %) to odmítají rozhodně a další necelá čtvrtina (24 %) spíše. Pro vyslání vojáků na Ukrajinu, kteří by se tam zapojili do boje, se vyslovila jen o málo více než desetina (12 %) oslovených, v tom 1 % rozhodně a 11 % spíše. Zbývajících 4 % respondentů zde odpověděla, že neví.

**Graf 6: Názor na možné kroky mezinárodního společenství ve vztahu k válce na Ukrajině<sup>5</sup> (%)**



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 31.1. – 20.3. 2023, 861 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

**Tabulka 1: Názor na možné kroky mezinárodního společenství ve vztahu k válce na Ukrajině (časové srovnání, %)**

	III-V/2022	IX-XI/2022	II-III/2023
vyvíjet diplomatický tlak na Rusko	85/10	70/24	<b>78/17</b>
poskytnout Ukrajině finanční pomoc	73/21	55/41	56/40
zcela politicky a ekonomicky izolovat Rusko	63/30	49/43	<b>54/37</b>
poskytnout Ukrajině vojenské vybavení	54/41	43/52	<b>50/47</b>
poslat na Ukrajinu vojáky, kteří by se zapojili do boje	18/73	12/85	12/84

Pozn.: Součty procentních podílů odpovídá „rozhodně by mělo“ + „spíše by mělo“ (+) a „spíše by nemělo“ + „rozhodně by nemělo“ (-).

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

V porovnání s výsledky šetření z podzimu 2022, (viz tabulku 1), zde vidíme u tří nabízených variant reakcí navýšení podpory. V případě vyvíjení diplomatického tlaku na Rusko jde o nárůst 8 procentních bodů na 78 %. U úplné politické a ekonomické izolaci Ruska jde o nárůst o 5 procentních bodů na 54 % a v případě podpory poskytnutím vojenského vybavení Ukrajině jde o nárůst 7 procentních bodů na 50 % populace starší 15 let. Oproti prvnímu šetření na toto téma z jara 2022 došlo u všech položek k poklesu podpory. Největší pokles jsme zaznamenali u poskytnutí finanční podpory Ukrajině, a to o 17 procentních bodů na 56 %. Nejmenší pak u poskytnutí vojenského vybavení, a to o 4 procentní body.

<sup>5</sup> Znění otázky: „Jaké kroky by podle vás mělo podniknout mezinárodní společenství tvář v tvář válce na Ukrajině? Mělo by a) vyvíjet diplomatický tlak na Rusko, b) zcela politicky a ekonomicky izolovat Rusko, c) poskytnout Ukrajině finanční pomoc, d) poskytnout Ukrajině vojenské vybavení, e) poslat na Ukrajinu vojáky, kteří by se zapojili do boje.“ Možnosti odpovědí: rozhodně by mělo, spíše by mělo, spíše by nemělo, rozhodně by nemělo.

---

## Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v23-02</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>31. 1. – 20. 3. 2023</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>Vzdělání X NUTS2, věk X NUTS2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>861</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>73</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - dotazování CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM_11u, SR_19, PL_4, PM_189, PL_5</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pm230510</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>10. května 2023</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Martin Spurný</i>

---

## Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různě velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

---

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.